

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Tomus ...**

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1652-1663**

Cap. 24. Circa orationem in communi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80586](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80586)

30 Theologia Moralis Lib. XXVIII.

infringere aut suis bonis spoliare. Certe effringentibus & spoliantibus Ecclesiam praescripta est poena excommunicationis ipso facto. Non tamē hac excommunicatio incurritur per alteram solum actionem, sed per utramque nempe per fractionem, & spoliationem. *si quisquis* 17. q. 4. Bonac. to. 2. d. 3. q. 6. *pun. uni. n.* 12. secundo, in domibus Ecclesiarum placita non agere saeculares ministros, neque hospitium sibi vendicare. Tertio, diruta Ecclesia, non posse ad usus profanos converti eius materiam. Quarto, delinquentes, qui ad illam confugiunt per vim extrahere, exceptis casibus in iure permixtis. cap. 1. de immunit. Eccl. cap. lingua de consecr. dist. 1. cap. Deservit. cap. Miror. 27. q. 4.

215
Do sacrile-
gio contra res
sacras.

Ad tertiam sacrilegij speciem pertinent ea peccata, quibus alia res sacrae temerantur. Primo contingit abutendo sacramentis, vel ea indignè administrando, in mortali, vel conferendo indignis, vel indignè recipiendo, vel alia ratione conculcando, proliciendo &c.

secundò profanando vasa sacra, vel Calices, vel Sacras Vestes. Tertio violando imagines, quatenus usurpantur ad divinum cultum, ut agunt heretici. Quarto abutendo Sacrae Scripturae sententiis ad superstitiones, ad facitias, ad amatoria, ad stabilendas haerese: eodem pertinet musica lasciva vel profana rebus divinis adhibita. Quinto, si reliquiae sanctorum indecorè habeantur si dissipentur eo animo, nè debito cultu honorentur. Sexto, si dies sacri operibus seculis, vel aliis prohibiti violentur. Septimo denique, si decima quae ab Ecclesia consecratae sunt divino cultui, non solvantur. D. Tho. 2. 2. q. 99. a. 3. Valent. 3. p. dist. 6. q. 15. Lessi. l. 2. cap. 45. dub. 3. numer. 25. Filliuc. rr. 24. num. 241.

Scio præcepto 1. Decalogi attribui materias de Fide, Spe, & Charitate, de Decimis, de Beneficiis, de Religionis statu, de Immunitate Ecclesiae de Simonia, &c. Has autem favente Numine propriis in locis enucleam.

SECTIO SECVNDA.

De Præcepto primo Decalogi Problemata.

CAPVT XXIV.

Circa Oratione in communi.

PROBL. I.

Religio, qua Deus colitur distinguitur, & non distinguitur à Religione, qua Sancti coluntur.

116
Non distin-
guitur.

ON distinguitur. Quia charitas, qua amatur Deus, & qua proximus propter Deum amatur, eadem est: Ergo etiam erit eadem Religio, qua Deus, & Sancti propter ipsum vel oratione vel reuerentia coluntur. Sic Marfil. 3. q. 8. a. 1. in fine. Probabile reputat Lessi. l. 1. cap. 36. dub. num. 16.

217
Distinguitur
plane.

218
Eligo hanc
communem
rem plane
sententiam.

Distinguitur quidem. Quia ubi est diversa ratio formalis cultus, ibi est cultus diversus diversaeque virtutis: sed in cultu exhibitio Deo est diversa ratio formalis à cultu sanctis exhibitio, qua sancti sunt: nam Deus ob excellentiam creatam colitur, sancti verò ob excellentiam creatam, & participatam: Ergo. Ita D. Tho. 2. 2. q. 81. a. 4. & q. 103. a. 3. Bonac. Richard. Gabri: Durand. & alij in 3. dist. 9. Suar. l. 2. de habitu Relig. c. 5. num. 4. Lessi. bitat. Palaus to. 2. d. 1. n. 6.

Eligo communem opinionem hanc, asseroque cultum sanctis exhibitum ob sanctitatem ipsi inhaerentem pertinere ad diuer-

sam Religionis virtutem ab ea, ad quam pertinet cultus Deo exhibitus, vel exhibitus sanctis, quā Deum representant. Quia non obstat hanc sanctorum excellentiam dicere ordinem intrinsecum ad divinam non enim attingit, ut dicitur, ordinem sed quatenus in se est, quoddam bonum excellens reddens hominem dignum honore. Licet enim qualibet creatura intellectualis dicat ordinem ad Deum: nihilominus tamen potest per se esse digna aliquo honore distincto ab eo, quo Deus est dignus, quia habet excellentiam ab illo distinctam. Hinc colligo differentiam, quae est inter reuerentiam exhibitam imagini Christi, & reuerentiam exhibitam sanctis, quatenus tales sunt. Nam quando imago Christi adoratur, & colitur, non adoratur, & colitur ob aliquam excellentiam ipsi inhaerentem: sed ob excellentiam, quae in prototipo, & exemplari reperitur, & quatenus illud respicit, ita ut exemplar sit, quod formaliter adoratur, & cui nos formaliter submittimus; imagini autem materialiter tantum. At sanctus, quā sanctus est, habet propriam excellentiam distinctam ab excellentia divina quae illum dignum honore efficit: ac proinde petit distinctam virtutem, ut honoretur, ab ea, quam ipse Deus requirit.

PROBL.

Secl. I. De Præcepto I. Recept. Sentent. 31

PROBL. II.

Possumus, & non possumus animabus Purgatorij nos commendare, & ad illas orationem fundere.

²¹⁹ *Non possumus. Quia inutiliter id geremus, cum incertum sit, ipsas ibidem existentes pro nobis orare, neque nostras orationes cognoscere. Posita autem hac incertitudine otiosum esse videtur, ab illis aliquid postulare, ut potè quæ non intelligunt petitionem. Sic Sylvest. v. Oratio, Navar. de orat. cap. 1. num. 22. Relato D. Tho. Paludan. & Alenf. Inclinat. Suar. l. 1. de orat. cap. 10. num. 25. iuncto num. 27. & 28. Azor. part. 1. l. 6. cap. 30. quest. 4. Valent. 2. 2. dict. 6. quest. 2. punct. 7.*

²²⁰ *Possumus quidem. Quia probabilius est, animas in Purgatorio constitutas pro nobis orare, nostrasque orationes cognoscere. Ergo inutile non erit, nec otiosum, preces ad ipsas dirigere. Ita Palaus tom. 2. d. 1. punct. 4. n. 7. Bonac. alios referens, d. 1. de hor. canon. quest. 1. punct. 1. & alij.*

²²¹ *Hoc probabilius esse reor existimans animas in Purgatorio existentes nostras preces media revelatione dignoscere custodis Angeli sui vel nostri. Unde sentientem in hac oratione fructum, aut devotionem hand ab ea amovendum existimo. Nam si cognoscunt, quomodo gratitudinis ergo, non ad Deum pro orante precabuntur, cum ferè nunquam eas oramus ut pro nobis precentur, nisi nostris fuis pro earum liberatione precibus?*

PROBL. III.

Anima in Purgatorio commorantes possunt, & non possunt, pro nobis orare.

²²² *Pro nobis orare non possunt. Quia nostras necessitates non agnoscunt, & quia licet agnoscant, sunt in statu potius satisfaciendi, quam impetrandi, magisque debent ab aliis auxiliari, quam aliis auxilio esse. Sic D. Tho. q. 83. art. 11. ad 3. Alenf. part. 4. q. 91. memb. 4. Navar. in enchir. de orat. si preclud. num. 26. & 29.*

²²³ *Possunt pro nobis orare. Quia pœnæ, quam animæ in Purgatorio existentes patiuntur, impedire eas non potest ab oratione pro nobis insistenda: tum quia æquo eam animo fufsentent, tum quia nos feruenti charitate prosequuntur, nec desiderium, quod in hac vita degentes nostræ habebant salutis, est illis imminuentium: tum quia vident, se hac oratione summè Deo placere. Ita Bellar. l. 2. de Purgat. cap. 15. Medi. quest. 5. de orat. Valent. 2. 2. dict. 6. quest. 2. punct. 6. Lessi. l. 2. cap. 37. dub. 5. num. 23. Suar. l. 1. de orat. c. 11. n. 19. Palaus tom. 2. d. 1. punct. 5. num. 8.*

²²⁴ *In confirmationem Problematis secundi hanc addidi quætionem, probabiliorumque hanc duco sententiam. Quia licet animæ in*

Purgatorio commorantes sunt in sacris patiendi, & nostro indigent auxilio, & orationibus: hoc tamen non tollit, quominus etiam ipsæ valeant nobis correspondere. Quod si dicamus, nostras necessitates non agnoscere, nec orationes percipere: (quod supra abnegavi) inde solum infertur, non posse pro nobis specialiter orare, hoc est, pro speciali necessitate: at non infertur, orare non posse in genere pro nobis, petendo à Deo ut nobis impertiat, quod sua voluntati, & divinæ gloriæ magis est consonum, nostrasque petitiones exaudiat, si id videat expedire. Vnde laudabilem admodum reor devotionem illum, qui ut aliquid à Deo impetrent animæ salutem, aut licitæ corporis commoditati congruens ad animas in Purgatorio existentes Deo charissimas, profusis orationibus: & suffragiis accurrunt: docet enim experimentum (testis loquor) efficacissimam apud Deum esse earum intercessionem.

PROBL. IV.

Ut infallibiliter à Deo impetremus, quod postulamus, necessarium est, & necessarium non est, ut pro nobis ipsis ea oratio fiat.

²²⁵ *Vidimus scilicet, i. quatuor condiciones apponi à D. Tho. 2. 2. q. 83. a. 15. ut apud Deum sit efficax oratio, nempe necessariam esse vel vtilem ad salutem, piam perseverantem, & pro nobis ipsis profusam. Circa hanc quartam conditionem, do quætionem, an necessarium sit ad hoc ut infallibiliter impetres, ut pro te ipso exores?*

²²⁶ *Necessarium est. Quia Christus Dominus Ioa. 16. dixit: Si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. Vbi D. August. rr. 102. in Ioa. innuit, ut nobis detur, pro nobis esse postulandum. Vnde illa promissio infallibilis Dabit intelligenda est, cum pro nobis oramus: Dabit vobis. Sic D. Tho. ubi supra, & probabile existimat Palaus 10. 2. d. 2. punct. 7. n. 9.*

²²⁷ *Necessarium non est. Quia aliis in locis est facta absolute promissio absque ea limitatione. Mat. 7. Omnis qui petit, accipit: & qui querit invenit. Ioa. 14. Quodcumque petieritis Patrem in nomine meo hoc faciam. Et quia hac via commendatur divina misericordia, & liberalitas, cum non solum audiat orantes pro se, sed etiam pro aliis. Ita Palaus citat. Tolerus in Ioa. c. 16. annot. 30. Valent. d. 6. q. 2. punct. 4.*

²²⁸ *Hoc non solum existimo satis probabile, ut ait meus Palaus, sed & probabilius. Quia quæ aliis donantur, ob meam petitionem, mihi donantur iuxta illud Pauli. Act. 27. Ecce donavit tibi Deus omnes, qui navigant tecum. Vnde sic expono illum locum Ioa. 14. Si quid petieritis Patrem, seu pro vobis, seu pro aliis, dabit vobis, quia vobis datur quodcumque pro oratione vestra alij accipiunt. Porro sic excitamur ad charitatem mutuam exercendam, cum sciamus, posse nos postulata efficaciter consequi æque pro aliis, ac pro nobis, si ex parte aliorum non sit resistentia: hoc enim semper requiritur, sicut etiam requiritur, cum pro nobis oramus.*

PROBL. V.

Stantibus quatuor conditionibus, quas D. Thomas requirit ad orationis efficaciam, Deus petita ex iustitia concedit, & non concedit ex iustitia.

219
Ex iustitia
concedit.

STantibus conditionibus illis, quas D. Tho. 2. 2. q. 83. a. 15. scilicet ut sit oratio necessaria, seu utilis ad salutem, piam, perseverantem, & pro nobis, (aut pro aliis probabiliter) effusa, Deus ex iustitia petita concedit. Quia Deus promisit recte petenti se concessurum postulatum: ergo de iustitia. Nam iustitia petit, ut unicuique ius suum servetur: sed quilibet petens recte ius habet fundatum in divina obtinendi quod postulat promissione. Ergo sic Medina 11. de orat. q. 8. sine.

230
Non concedit
ex iustitia.

Concurrentibus his quatuor conditionibus non concedit Deus, ex iustitia, petita, sed ex fidelitate. Quia petitio est solum conditio, ut promissio habeat effectum, & ut talis expostulatur, non autem expostulatur ut opus recompensandum postulati concessiones ad obligationem autem iustitia necessarium erat, ut Deus postulata concederet in recompensationem petitionis, sicuti concedit gloriam in meritorum recompensationem. Ita Valent. 2. 2. d. 6. q. 2. pun. 4. Suar. l. 1. de orat. c. 27. n. 4. Palas p. 2. d. 2. pun. 7. num. 10.

231
Eiusdem
sententia.

Existimo dicendum minimè ex iustitia Deum implere postulata. Quia non concedit in compensationem petitionis, sed postulat petitionem ut conditionem suæ promissionis: Unde efficitur non obligari ex iustitia, sed ex fidelitate. Exemplo humano est manifestum. Nam si promitto dare eleemosynam cuilibet inopi à me postulanti, non ideo obligatus essem de iustitia implere, sed solum ex fidelitate, seu Religione in Deum.

PROBL. VI.

Oratio oblata pro pluribus quo ad impetrationem, prodest, non prodest aequè singulis, ac si pro singulis offerretur.

232
Prodest aequè
singulis.

Ertè quoad satisfactionem cum limitata sit, manifestum est, non aequè prodesse. Quoad impetrationem autem prodest aequè singulis. Quia hæc in benignitate Dei infinita, eiusque promissione fundatur. Sic nonnulli Recentiores, quorum sententiam Castro Palas probabilem esse putat tom. 2. dist. 2. punct. 7. num. 11.

233
Non prodest
aequè singulis.

Non prodest aequè singulis. Quia est impetratio in benignitate, & misericordia divina principaliter, fundatur: fundatur etiam in ipsiusmet petitionis congruitate. Quod abunde convincitur ex eo, quod fervens oratio aptior est ad impetrandum, quam tepida: sed petitio pro pluribus applicata non aequè congruit singulis, ac si pro singulis funderetur. Ita Navar. de orat. o. 10. n. 48. Covar. 1. parr. S. 4. num. 9. Azor. tom. 1. l. 9. quest. 7. Suar. l. 1. de orat.

cap. 27. num. 6. Medi. C. de orat. quest. 21. Pala. citat.

Hoc probabilis reor. Quia petitio pro pluribus applicata non aequè congruit singulis ac si pro singulis esset; nam singuli in petitione illa communi confusè, & indistinctè intelliguntur. Secus in petitione speciali. Certè Ecclesia sæpè orat pro aliquo peccatore speciali, quod consultum non esset, si orando pro omnibus peccatoribus aequè illi prodesset.

PROBL. VII.

Præceptum orationis obligat, & non obligat, cum per contritionem, aut Sacramentum ad gratiam nos volumus dispendere.

Premitto tempus huius obligationis non esse quodlibet instans, vitæ suæ physicum, sine Nonnulla morale, ut aliqui hæretici relati à D. Angult. suppon. har. 53. asseruere. Quia hoc est regulariter impossibile. Unde huius obligationis tempus prudentis arbitrio est determinandum. Aliqui autem eventus à Doctoribus enumerantur, in quibus videmur obligati exorare. Primus, cum agnoscimus, nos aliqua gravissima tentatione virgeri, quæ in periculo consentiendi constituit, ad cuiusque victoriam extraordinario Dei auxilio indigemus omnino ex charitate tenemur orare, ut à Deo tali auxilio donemur. Quia debemus apponere medium ad illius conveniens impetrationem. Idemque & eadem ratione dixerim de opere admodum auidio, ut de Martyrio. Secundus, quando proximus in maxima spiritali necessitate versatur, & moraliter existimamus alia via præter orationem non posse succurri, & orationem effectum habituram. Quia ex charitate proximo debita tenemur, eius bonum spirituale procurare, cum facile possimus: alias non tenemur. Sic Lessi. l. 2. c. 37. dub. 3. n. 12. Navar. l. de orat. c. 3. n. 14. Non tamen requiritur, ut certè agnoscamus, orationem profuturam, sufficit, si cum magna probabilitate id opinemur. Suar. l. 1. de orat. c. ult. n. ult. Alia vero à Doctoribus asseruntur, quæ problematice defendo. Quæstio ergo, num præceptum orationis obliget, cum per contritionem, aut Sacramentum ad gratiam nos volumus dispendere?

Obligat quidem. Quia speciali Dei indigemus auxilio ad effectum gratiæ recipiendum, quod precibus impetrandum. Sic Lessi. citatus. Valent. 2. 2. d. 6. q. 1. pun. 3. & probabile reputat Palas 10. 2. d. 2. pun. 8. n. 4.

Non obligat. Quia auxilio ordinario adiuti, possumus nos ad recipiendam gratiam dispendere, quin oratione aliqua præveniamur. Ita Suar. l. 1. de orat. c. ult. n. 17. Palas ubi sup.

Existimo P. Lessij, & Valentie veniam primam sententiam regulariter veram non esse. Quia ex cogitatione divina offensæ possumus ordinario auxilio adiuti, nos ad gratiam dispendere.

PROBL.

PROBL. VIII.

Cum primum rationis incipit vsus tenemur, & non tenemur oratione vii.

238 Tenemur. Tenemur profecto. Quia tunc ad Deū tenemur conuerſi, ac proinde ipſum orare, vt nos ad conuerſionem diſponat. Sic Sylueſt. v. oratio. q. 8.

239 Non tenemur. Minime tenemur. Quia illa obligatio de conuerſione ad Deū in primo rationis vsu inſtanti, non eſt adequatè firma. At eſto, firma eſſet, ea poteſt abique oratione geri. Ita Valent. 2. 2. diſt. 6. quæſt. 2. n. 3. Leſſi. l. 1. cap. 37. dub. 3. Suar. l. 1. de orat. cap. 30. n. 18.

240 Cum aliis opor. Cum his opinor. Nam quæ repugnantia inueniri poteſt in eo, quod excitati per fidem, moueamur immediatè ad volitionem Deo ſeruendi, eiufque implendi præcepta. Excitari autem per fidem priuſquam conuenienter oremus, neceſſarium reor. Quia orationem fides antecedit, iuxta illud Pauli Rom. 10. Quomodo inuocabunt in quem non crediderunt? Vt autem excitemur ad fidem vt illam Deo ſeruendi volitionem foueamus, oratio neceſſaria non eſt.

PROBL. IX.

Præceptum orationis inſtat, & non inſtat, cum ex obligatione Sacrum annuimus.

242 Inſtat. Inſtat præceptum. Quia tunc ſaltem tenemur orantibus aſſiſtere, & mediis illis orare. Sic Sylueſt. v. oratio. q. 8.

242 Non inſtat. Minime inſtat. Quia ſufficienter ſatisfacimus publicæ obligationi orandi pro populo, ſi ſacro cum debita deuotione, ac reuerentia aſſiſtimus. Ita Palaus tom. 2. diſt. 2. pun. 8. num. 4. & alij.

243 Ad rem non eſt Sylueſtri ſententia. Profecto Sylueſtris ſententiam ad rem non eſſe reor. Quia in præſenti non inquirimus de obligatione orationis publicæ, ſed priuatæ, ac perſonalis. Concedo namque, nos ſatisfacere obligationi publicæ orandi pro populo, dum debita detentione aſſiſtimus: at nullo modo ſatisfacimus obligationi priuatæ orandi, cum vrget tentatio, & in peccandi periculo ſumus conſtituti, & in alijs euentibus. Hæc enim priuata oratio pro cuiuſlibet neceſſitate imponitur: quæ cum diuerſa in ſingulis reperiatur, diuerſum tempus expoſtulat: ac proinde conueniens non erat, vt ſolum tempus ſacrificij, quod omnibus commune eſt, omnes obligaret. Monuerim, ſæpè nos ab obligatione orandi in præſatis caſibus excuſari, quia obligationis inuincibiliter obliuiſcimus, cum nec agnoſcimus tentationis grauitatem, nec ad periculum huiuſmodi repellendum, orationis neceſſitatem, vt Suarius l. 1. de orat. cap. 40. num. 18. annotauit.

PROBL. X.

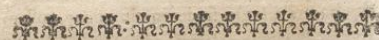
Qui orationem omittit, quando orare tenetur, peccat, & non peccat contra Religionem.

144 Quæſierim, nūm orationem omittens, quo tempore tenetur orare, non ſolum peccet contra illam virtutem, ad cuius conſeruationem oratio neceſſaria reputabatur, ſed etiam contra Religionem? v. gr. tentatione quis periculofa vrgetur aduerſus caſtitem, orationem omittit, quæ debet à Deo auxilium, ad tentationem vincendam, obtinere, ſuccumbit: peccat nē hic ſolum contra caſtitem, an etiam contra Religionem?

243 Solum contra caſtitem delinquit. Quia ſolum ex periculo violandi caſtitem culpabilem enim egit orationis omiſſio. Sic Leſſi. l. 2. c. 37. dub. 3. fine.

246 Non ſolum contra caſtitem, ſed etiam contra Religionem peccat. Quia cum qualibet virtus ſua tempora determinata habeat in quibus obliget, & Religio obliget, ad exhibendum Deo cultum media oratione tempore propriæ neceſſitatis & alienæ: efficitur planè eum peccaturum aduerſus Religionem, ſi eo tempore orationem omittat. Ita Suar. l. 1. de orat. c. 29. à n. 8. cum d. Tho. q. 88. a. 3. ad 2. Palaus 10. 2. d. 1. pun. 8. n. 6.

247 Hanc ſententiam probabiliorē reor ſi ſpeculationi ſit hærendū: at ſi praxi geram morem probabiliorē reputarim primam. Raro enim cuiam actō tentatione venim in mentem ille ad Religionem reſpectus: ſed ſolum contra caſtitem ſe reum eſſe ducit, cū orationis debita omiſſio eum efficit, à tentamine ſuperari.

CAPVT XXV

Circa priuatam Horarum Canonicarum recitationem.

PROBL. XI.

Episcopus poteſt, & non poteſt obligationem recitandi Horas Canonicas, Clericos ſolum in minoribus conſtitutos

248 Vidimus ſcēt. 1. Clericos in minoribus conſtitutos ab obligatione recitandi Horas Canonicas omnino excimi: non obſtante textu c. ſi quis Presbyter. Quia loquitur de Clerico Eccleſiæ deputato per Beneficium, non per ordinem. Si enim de deputatione, quæ ex præordinatione procedet, loqueretur, ſufficeret, ducere: Quilibet Clericus abſque additione illorum verborum, Eccleſiæ deputatus. Quæſierim verò an Episcopus poſſit Clericis in minoribus conſtitutis hanc obligationem imponere?

249 Minime poteſt. Quia non videtur licere Episcopo onus perpetuum ordinariſ imponere, quod à Pontifice non eſt præſcriptum enim ei licet